

بسم الله الرحمن الرحيم

حق دست

متن:

« وَ أَمَّا حَقُّ يَدِكَ فَإِنَّ لَا تَبْسُطَهَا إِلَى مَا لَا يَحِلُّ لَكَ فَتَنَالَ بِمَا تَبْسُطُهَا إِلَيْهِ مِنَ اللَّهِ الْعُقُوبَةَ فِي الْأَجَلِ وَ مِنَ النَّاسِ بِلِسَانِ اللَّائِمَةِ فِي الْعَاجِلِ وَ لَا تَقْبِضْهَا مِمَّا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهَا وَ لَكِنْ تَوَقَّرْهَا بِقَبْضِهَا عَنْ كَثِيرٍ مِمَّا يَحِلُّ لَهَا وَ بَسْطِهَا إِلَى كَثِيرٍ مِمَّا لَيْسَ عَلَيْهَا فَإِذَا هِيَ قَدْ عَقَلَتْ وَ شَرَّفَتْ فِي الْعَاجِلِ وَ جَبَّ لَهَا حُسْنُ الثَّوَابِ فِي الْأَجَلِ »

ترجمه:

حق دست آن است که آن را به سوی کار ناروا دراز نکنی تا به سبب این دست درازی در آینده، شایسته کیفر خدایی باشی و به زودی از سوی مردم نیز سزاوار سرزنش گردی.

و دیگر این که نباید دست خود را در انجام کارهایی که خدا بر آن واجب کرده، بازداري بلکه باید آن را این گونه گرامی بداری که او را از بسیاری از کارهای ناروا بازداري و به سوی بسیاری از کارهایی که به زیانش نیست دراز کنی. زیرا اگر در آینده نزدیک از حرام باز ایستد و با انجام کار حلال شرفمند گردد، در آخرت پاداش نیکو بایسته او خواهد بود.

ثواب های مربوط به حق دست

تمرین: با توجه به روایات زیر اعمالی که برای حق دست ثواب ذکر شده به همراه میزان ثواب آن را یادداشت و ارسال نمایید.

شماره	متن روایت	ترجمه	منبع
۱	عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَخْرَجَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ أُنَامِلِهِ الدَّاءَ وَ أَدْخَلَ فِيهَا الدَّوَاءَ.	سکونی از امام صادق علیه السلام و آن حضرت از پدران بزرگوارش نقل کرده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس ناخنهای خود را در روز	ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۲۳

	جمعه بگیرد، خداوند درد را از انگشتان او خارج و شفا و درمان را در آن وارد می‌کند.		
ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۹۹	غیاث بن ابراهیم از امام صادق علیه السلام، و آن حضرت از پدران بزرگوارش علیهم السلام روایت کرده است که امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود: هیچ مرد و زن با ایمانی نیست که دست نوازش بر سر یتیمی بکشد مگر آنکه خداوند به شماره هر مویی - که با دست او تماس داشته است - یک حسنه برای او ثبت می‌کند.	۲	قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَمَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ يَتِيمٍ تَرَحُّمًا لَهُ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ مَرَّتْ يَدُهُ عَلَيْهَا حَسَنَةً.
مکارم الأخلاق، ص: ۱۳۹	از امام صادق (ع): هر که پیش و بعد از غذا دست را بشوید غذا از اول تا آخر بر او با برکت و گوارا گردد و مادام که زنده است در وسعت رزق باشد، و بدنش از بیماری در امان بماند.	۳	عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ غَسَلَ يَدَهُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ بُورِكَ لَهُ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ وَعَاشَ مَا عَاشَ فِي سَعَةٍ وَعُوفِيَ مِنْ بَلْوَى فِي جَسَدِهِ.
مکارم الأخلاق، ص: ۱۴۰	نبی مکرم اسلام علیه السلام فرمودند: شستن دست قبل و بعد از غذا فقر را می‌برد چنان که سوهان کوره زنگ آهن را میبرد و تا زنده است در وسعت خواهد بود و	۴	قال النبي صل الله عليه و آله: الْوُضُوءُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ يَنْفِي الْفَقْرَ كَمَا يَنْفِي الْكَبِيرُ حَبَثَ الْحَدِيدِ وَعَاشَ مَا عَاشَ فِي سَعَةٍ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ

	<p>فرشتگان بر کسی که انگشتان خود را در آخر غذا بلیسد رحمت می‌فرستند.</p>	<p>تُصَلِّي عَلَى مَنْ يَلْعَقُ أَصَابِعَهُ فِي آخِرِ الطَّعَامِ.</p>
<p>عدة الداعي و نجاح الساعي، ص: ۱۹۶</p>	<p>ابوبصیر از امام صادق علیه السلام درباره دعا و بلندکردن دو دست سوال کردم حضرت فرمودند: «پنج صورت دارد: اول- برای پناه بردن به خدا، کف دو دست را باید رو به قبله قرار دهی. دوم- برای طلب روزی، دستهایت را می‌گشایی و کف آن را به طرف آسمان می‌گیری. سوم- برای انقطاع به درگاه خدا با انگشت سبابه اشاره می‌کنی. چهارم- برای زاری کردن، دستهایت را کشیده از سرت هم بالاتر می‌بری. پنجم- برای تضرع، انگشت سبابه را در برابر رویت حرکت می‌دهی که این دعای ترس است.</p>	<p>۵</p> <p>سَأَلَ أَبُو بَصِيرٍ الصَّادِقَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الدُّعَاءِ وَ رَفَعَ اليَدَيْنِ فَقَالَ [عَلَى خَمْسَةِ أَوْجِهٍ] أَمَّا التَّعَوُّدُ فَتَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِبَاطِنِ كَفِّكَ وَ أَمَّا الدُّعَاءُ فِي الرِّزْقِ فَتَبْسُطُ كَفَّيْكَ وَ تُفْضِي بِبَاطِنِهِمَا إِلَى السَّمَاءِ وَ أَمَّا التَّبَتُّلُ فَأَيَّمَاؤُكَ بِإِصْبَعِكَ السَّبَابَةِ وَ أَمَّا الْإِبْتِهَالُ فَتَرْفَعُ يَدَيْكَ مُجَاوِزًا [تُجَاوِزُ] بِهِمَا رَأْسَكَ - وَ أَمَّا التَّضَرُّعُ أَنْ تُحَرِّكَ إِصْبَعَكَ السَّبَابَةَ مِمَّا يَلِي وَجْهَكَ وَ هُوَ الدُّعَاءُ الْخَفِيَّةُ [الْخَفِيَّةُ]</p>
<p>الكافي (ط - الإسلامية)، ج ۵، ص: ۷۶</p>	<p>امام صادق (علیه السلام) را در باغچه منزلش دیدم که بیلی در دست دارد و کمر بند درشتی به کمر بسته، مشغول کار است و</p>	<p>۶</p> <p>عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانِيِّ قَالَ: رَأَيْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ يَدِيهِ مِسْحَاةً وَ عَلَيْهِ إِزَارٌ غَلِيظٌ يَعْمَلُ فِي حَائِطٍ لَهُ وَ</p>

	<p>الْعَرَقُ يَتَصَابُ عَنْ ظَهْرِهِ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ أَعْطَيْتَنِي أَكْفِكَ فَقَالَ لِي إِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَتَأَذَى الرَّجُلُ بِحَرِّ الشَّمْسِ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ.</p>	<p>عرق از پشت او می‌ریزد. من گفتم: قربانت شوم. بیل را به من بدهید تا زحمت این کار را از دوش شما کم کنم. ابو عبد الله گفت: من دوست دارم که انسان در زیر تفت خورشید بسوزد و برای کسب معیشت بکوشد.</p>
۷	<p>رسول الله صلى الله عليه وآله: مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ، مَرَّ عَلَى الصُّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ.</p>	<p>پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: هر که از دسترنج خود بخورد، مانند برق جهنده از صراط بگذرد.</p>
۸	<p>الإمام الرضا عليه السلام: مُرِ الصَّبِيَّ فَلْيَتَصَدَّقْ بِيَدِهِ بِالْكَسْرَةِ وَالْقَبْضَةِ وَالشَّيْءِ وَإِنْ قَلَّ، فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ يُرَادُ بِهِ اللَّهُ - وَإِنْ قَلَّ - بَعْدَ أَنْ تَصَدَّقَ النَّبِيَّةُ فِيهِ عَظِيمٌ.</p>	<p>امام رضا علیه السلام: به کودک دستور ده که با دست خودش صدقه بدهد، اگر چه به اندازه تکه نانی یا یک مشت چیز اندک باشد؛ زیرا هر چیزی که در راه خدا داده می‌شود، هر چند کم، اگر با نیت پاک باشد زیاد است.</p>
۹	<p>عَنِ الرَّضَاعِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ اتَّخَذَ خَاتِمًا فَصَّهُ عَقِيقٌ لَمْ يَفْتَقِرْ وَ لَمْ يُقْضَ لَهُ إِلَّا بِالتِّي هِيَ أَحْسَنُ.</p>	<p>از امام رضا علیه السلام نقل کرده است که امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که انگشتری به دست خود کند که نگین آن عقیق باشد، (به برکت آن) تنگدست نخواهد شد، و</p>
جامع الأخبار: ۱۰۸۵ / ۳۹۰	الكافي: ۱۰ / ۴ / ۴.	ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۳

	حاجتهایش برآورده نمی شود مگر به بهترین صورت.		
ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۴	از امام صادق علیه السلام، و آن حضرت از پدران بزرگوارش علیهم السلام از امیر مؤمنان علی علیه السلام نقل کرده است که فرمود: انگشتی عقیق به دست کنید که خدا شما را برکت دهد، و از بلا در امان باشید.	۱۰	عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيهِ السَّلَامُ قَالَ: تَخْتَمُوا بِالْعَقِيقِ يُبَارِكُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَ تَكُونُوا فِي أَمْنٍ مِنَ الْبَلَاءِ.
ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۴	امام صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: هیچ دستی که به درگاه خداوند دراز می شود محبوبتر از دستی که بر آن انگشتی عقیق باشد، نیست.	۱۱	أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَا رُفِعَتْ كَفٌّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ - أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ كَفٍّ فِيهَا عَقِيقٌ.
ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۵	از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: دستی که در آن انگشتی فیروزه باشد، فقیر نمی شود.	۱۲	سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ مَا افْتَقَرْتُ كَفًّا تَخْتَمْتُ بِالْفَيْرُورِجِ.
ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۹۹	از امام صادق علیه السلام، و آن حضرت از پدران بزرگوارش علیهم السلام روایت کرده است که امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود: هیچ مرد و زن با ایمانی نیست که دست نوازش بر سر	۱۳	عَنِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ ع قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ع وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَ لَا مُؤْمِنَةٍ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ يَتِيمٍ تَرَحُّمًا لَهُ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ مَرَّتْ يَدُهُ عَلَيْهَا حَسَنَةً.

	<p>یتیمی بکشد مگر آنکه خداوند به شماره هر مویی - که با دست او تماس داشته است - يك حسنه برای او ثبت می کند.</p>	
<p>۱۴</p>	<p>رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: کسی که از قساوت و سنگدلی خود ناراحت باشد (و چاره آن را آن را نداند) یتیمی را به نزد خود فرا خواند و نسبت به او مهربانی کند، و دست نوازش بر سر او بکشد، دل او به اراده خداوندی نرم می شود، بدرستی که یتیم بر دیگران حقی دارد (و مهربانی به او پاسخگوی این حق تواند بود).</p>	<p>قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص مَنْ أَنْكَرَ مِنْكُمْ قَسْوَةَ قَلْبِهِ فَلْيِدُنْ يَتِيمًا فَيَلَاطِفْهُ وَ لِيَمْسَحْ رَأْسَهُ يَلِينُ قَلْبُهُ بِإِذْنِ اللَّهِ إِنَّ لِلْيَتِيمِ حَقًّا وَ قَالَ فِي حَدِيثٍ آخَرَ يُقْعِدُهُ فِي خِوَانِهِ وَ يَمْسَحُ رَأْسَهُ يَلِينُ قَلْبُهُ فَإِنَّهُ إِذَا فَعَلَ ذَلِكَ لَانَ قَلْبُهُ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ.</p>
<p>۱۵</p>	<p>محمد بن الحسین از پدرش، و آن حضرت از پدر بزرگوارش نقل کرده است که امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود: انگشتر جزع یمانی را در دست خود کنید که شرّ شیطانهای نافرمان را از شما دور می سازد.</p>	<p>قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع تَخْتَمُوا بِالْجَزَعِ الْيَمَانِيِّ فَإِنَّهُ يَرُدُّ كَيْدَ مَرَدَةِ الشَّيَاطِينِ.</p>
<p>۱۶</p>	<p>احمد بن محمد بن نصر که برخی از کارهای حضرت موسی</p>	<p>كَانَ يَقُومُ بِبَعْضِ أُمُورِ الْمَاضِي ع قَالَ: قَالَ يَوْمًا وَ أَمْلَأَهُ عَلَيَّ مِنْ</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۲۰۰</p>	<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۶</p>	<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۶</p>

	<p>بن جعفر علیه السلام را انجام می داد، نقل کرده است که روزی حضرت در حالی که از کتابی می خواند به من فرمود- و من می نوشتم-: انگشتر زمرّد در دست کردن مایه گشایش است که هیچ سختی و دشواری را بدنبال ندارد.</p>	<p>كِتَابِ التَّحْتِمِ بِالزُّمَرْدِ يُسْرٌ لَا عُسْرَ فِيهِ.</p>	
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۶</p>	<p>حسین بن خالد از امام رضا علیه السلام روایت کرده است که امام صادق علیه السلام فرمود: انگشتر یاقوت در دست کنید زیرا که تنگدستی را از بین می برد.</p>	<p>۱۷ قَالَ كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ تَحْتَمُوا بِالْيَوَاقِيتِ فَإِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ.</p>	
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۷۶</p>	<p>محمد بن الحسین از پدرش، و آن حضرت از پدر بزرگوارش نقل کرده است که امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود: انگشتر جزع یمانی را در دست خود کنید که شرّ شیطانهای نافرمان را از شما دور می سازد.</p>	<p>۱۸ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع تَحْتَمُوا بِالْجَزْعِ الْيَمَانِيِّ فَإِنَّهُ يَرُدُّ كَيْدَ مَرَدَةِ الشَّيَاطِينِ.</p>	